

з боку держави необхідно регулярно організовувати та фінансувати навчання фахівців з охорони праці підприємств всіх сфер діяльності.

Лише поєднання контролю за дотриманням норм охорони праці та підвищення поінформованості щодо правил безпеки як з боку працівників, так і роботодавців здатні забезпечити якісні умови праці, що значно підвищить її продуктивність та збільшить економічну результативність.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Охорона праці: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Геврика Є. О. – Львів, 2010. – 280 с.*

2. *Геврик Є. О. Охорона праці. / Є. О. Геврик – К.: Ельга; Ніка-Центр, 2009. – 280 с.*

3. *Охорона праці в галузі / За ред. Ярошевської В. М. – К.: ВДП, 2010 – 289 с.*

ДАРІЯ БОЙДА

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Комар Н. В.

СПІЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК КАТАЛІЗАТОР СУЧАСНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Внаслідок неможливості національної економіки України повною мірою забезпечити собі стабільний розвиток лише за рахунок власних ресурсів, сил та чинників, а також під впливом процесу її інтеграції до глобалізаційного світового економічного простору виникає потреба в пошуку способів трансформації економіки країни до реалій сьогодення. З-поміж можливих шляхів залучення необхідних коштів та стимулювання інноваційної модернізації економіки значну увагу приділяють створенню спільних підприємств – однієї з найпрогресивніших комплексних форм довготривалого економічного, науково-технічного та виробничого співробітництва, що спирається на об'єднання різнонаціональних капіталів і доповнює традиційні торговельно-економічні відносини [3, с. 1].

Найпривабливішими аспектами стимулювання розвитку спільних підприємств є вливання інвестицій, отримання доступу до нових технологій та знань, їх швидке освоєння в інтересах модернізації і реконструкції виробництва, що в результаті, забезпечує процес формування власної ринкової інфраструктури країни-реципієнта.

Популярність створення спільних підприємств у світовій практиці зумовлена рядом переваг, які країна отримує. Серед них варто виокремити такі як:

- економічне пожвавлення – сприяє економічному зростанню завдяки створенню нових чи удосконалення діючих виробничих процесів, що веде до збільшення зовнішньої торгівлі та зменшує від'ємне сальдо платіжного балансу, а в кращому випадку, робить його позитивним;

- науковий розвиток – передбачає впровадження наукомістких та ресурсозберігаючих технологій, що ввозяться співзасновниками такого підприємства із зарубіжних країн;

- фінансова перевага – зростання обсягу податкових надходжень до бюджету приймаючої країни;

- соціальна перевага – створення нових робочих місць, зменшення безробіття, покращення умов праці та її мотивації, зростання заробітної плати;

- нормативно-правові зміни – прийняття законодавчих актів, що регламентують політику регулювання діяльності підприємств з іноземними інвестиціями, наближуючи ці положення до міжнародних стандартів;

- загальнодержавний аспект – підвищення конкурентоспроможності вітчизняних товарів на світових ринках, наближення їх якісних параметрів до світового рівня [5, с. 3].

Доцільність та результативність від створення спільних підприємств свого часу яскраво проглядалося на практиці їх залучення у виробничий процес Китаю. Для того щоб вийти на передові місця у світі за рівнем економічного розвитку ця країна вдалася до широкого залучення і розвитку спільних підприємств із західними партнерами. Після одержання доступу до знань, ресурсів та необхідних науково-технічних розробок уже через кілька років розпочалася конкуренція з їхньою продукцією на експортних ринках. Небачений прогрес від такого роду діяльності зумовлений тим фактором, що КНР розробила власну схему щодо створення спільних підприємств на території країни, в результаті якої:

1. з моменту заснування СП 51% акцій має належати китайській стороні;

2. через 5-6 років не менше 75% має перейти у власність китайського співзасновника;

3. через 10-12 років – спільне підприємство повинне повністю стати китайським [2, с. 148].

В той час, коли країни, що розвиваються намагаються використати усі переваги від спільної підприємницької діяльності та розробляють власну стимулюючу політику з метою припливу прямих іноземних інвестицій шляхом створення спільних підприємств, в Україні відбувається зворотній процес. Тенденція сьогодення засвідчує, що несприятливе політичне, економічне та правове середовище національної економіки створюють перешкоду для припливу іноземних інвестицій та створення спільних підприємств на довготривалу перспективу. Як наслідок, з метою мінімізації збитків, створені на території України спільні підприємства переважно являють собою малий та середній бізнес, в який іноземні інвестори не вкладають додаткових коштів з метою розширення. Більше того, такі підприємства розраховані на середньострокову стратегію розвитку (приблизно 5–7 років), що призводить до поступового зменшення їх кількості на території України (рис. 1).

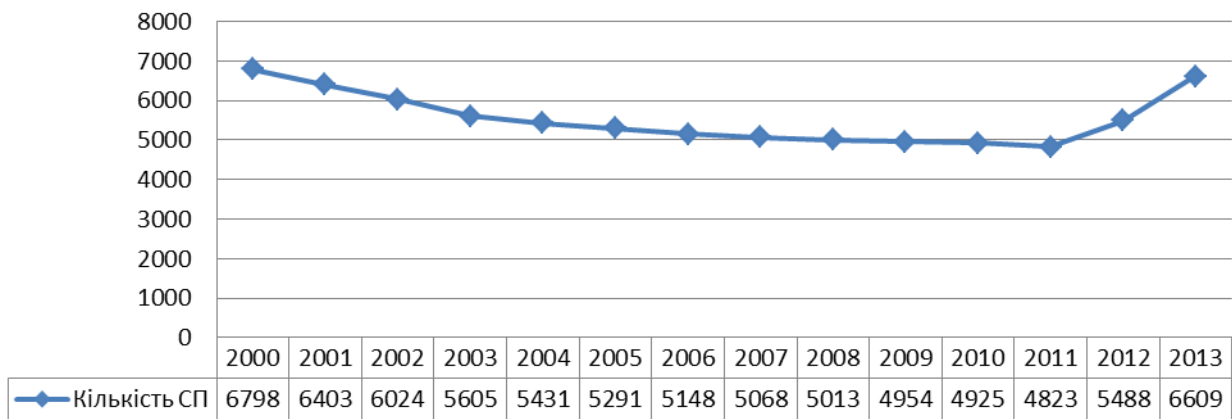

Рис.1 Кількість спільних підприємств в Україні протягом 2000-2013 років

Примітка: складено за [1]

Згідно експертних оцінок, в Україні сьогодні переважно діють спільні підприємства, які виконують посередницьку функцію – сприяють проникненню іноземних товарів на національний ринок України, а отже, поглинають його. Найбільша кількість таких підприємств (понад 95%) діє в обробній промисловості, в тому числі, 22% – у машинобудівній й металообробці, 12% – у деревообробній і целюлозно-паперовій галузях. Аналіз територіального розміщення спільних підприємств показує, що найбільше їх скупчення знаходиться у м. Київ, а також, в Харківській, Львівській та Дніпропетровській областях. За своїми розмірами такі підприємства малі, тому їх розвиток та вклад в національну економіку є несуттєвим та неспроможним розв’язати складні проблеми, що сформувалися в результаті реформування й розвитку ринкових відносин. Більше того, політика Фонду державного майна в питаннях створення спільних підприємств призводить до того, що віддаючи з самого початку контрольний пакет акцій іноземній фірмі, Україна дуже швидко втрачає свій вплив на них [4, с. 49].

Враховуючи вигоди, які країна може отримати від стимулювання розвитку спільних підприємств та проаналізувавши тенденцію їх створення за кордоном і в Україні, можна стверджувати, що актуальним завданням для національної економіки є побудова відкритого суспільства. Таким чином, сприяння діяльності спільних підприємств на території України може стати одним із поштовхів до оновлення технологій, засобів виробництва, до опанування нових методів управління, нарешті, – до стимулювання безпосереднього процесу виробництва, в результаті якого, країна зможе випускати конкурентоспроможну продукцію та полегшить собі умови виходу на міжнародний ринок товарів та послуг.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Дмитренко А. В. Роль спільних підприємств з іноземними інвестиціями у розвитку економіки України / А. В. Дмитренко // Економічний форум. – 2011. – № 3. – С. 148–157.

3. Ковальова Н. Л. Роль спільних підприємств в економіці України / Н. Л. Ковальова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://masters.donntu.edu.ua/publ2003/fem/kovalyeva.pdf>.

4. Погребняк Л. Роль міжнародних спільних підприємств в економіці України / Л. Погребняк, Н. Завальницька // Вісник Львівського національного аграрного університету. – 2012. – № 16(2). – С. 47–52 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Vldau/APK/2009/files/09plveou.pdf.

5. Скриль В. В. Спільні підприємства: тенденції та проблеми розвитку / В. В. Скриль // Інноваційна економіка. – 2012. – № 36. – 5 с.

МАКСИМ ЖИВКО

НОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПОРЯДОК: ТЕНДЕНЦІЇ СТАНОВЛЕННЯ В УКРАЇНІ

В останні роки в науковій літературі стали активно використовуватися терміни, в яких дослідники намагаються зафіксувати в соціально-економічних трансформаціях, що спостерігаються на рубежі століть. В 2001 р. в Економічній доповіді Президента США прозвучало: «За останні 8 років американська економіка трансформувалася настільки радикально, що багато хто вважає – ми стали свідками створення нової економіки» [14, с. 19]. На даний момент немає одного загальноприйнятого визначення терміну «нова економіка». У широкому сенсі «нова економіка» представляє собою «світ, в якому люди працюють мізками, а не руками... ІКТ створюють глобальну конкуренцію – не тільки для кросівок і персональних комп'ютерів, але і для банківських позик та інших послуг, які не можна упакувати в ящик і відправити... інновації важливіші, ніж масові продукти... інвестиції більше вкладаються в нові концепції та ідеї... швидкі зміни відбуваються постійно» [15].

Новий економічний порядок є настільки багатогранним явищем тому, що в ньому відбиваються економічні, технологічні, організаційні, інноваційні, соціальні (гуманістичні) процеси трансформації сучасної економіки. Аналіз виділених граней необхідний для того, щоб виявити якісні трансформації, що відбуваються з людиною, її участю і різноманітними ролями в «новій економіці». Характеристика вищенаведених процесів в світлі «нової економіки» буде корисною і в контексті перспектив структурних зрушень та трансформації української економіки.

Нова економіка – це стійке зростання ВВП, низький рівень безробіття, стабільно низька динаміка інфляції, що було характерно для економік багатьох країн світу останнього десятиліття ХХ століття. Основа подібної екстраординарної зміни основних макроекономічних показників – три взаємопов'язані фактори: технологічні інновації, організаційні зміни в бізнесі і економічна політика. Дж. С. Ландефельд доповнив соціально-економічні межі «нової економіки» зростанням продуктивності праці, високим рівнем інвестицій і більш справедливим розподілом вигод і доходів.